

LUND UNIVERSITY

Historiska museet

Rydbeck, Otto

Published in:

Lunds universitets årsberättelse 1918-1919

1918

Document Version:

Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Rydbeck, O. (1918). Historiska museet. I *Lunds universitets årsberättelse 1918-1919* (s. 85-88)

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Av följande privatpersoner har institutionen emottagit gåvor av böcker:

A.-B. Åbjörn Andersson (Svedala), prof. O. B. Böggild (Köpenhamn), fil. d:r Edv. Erdmann (Stockholm), doc. A. Hadding (Lund), doc. O. Holtedahl (Kristiania), aman. O. Isberg (Lund), fil. d:r frih. C. Kurck (Lund), doc. E. Naumann (Lund), prof. J. Schetelig (Kristiania), aman. G. T. Troedsson (Lund), prof. M. Weibull (Alnarp) samt institutionsföreståndaren.

Under året ha institutionens samlingar ökats såväl genom gåvor som genom byte och inköp.

Bland gåvorna märkes en större samling bergartsprov från Norge och Härjedalen, insamlade av doc. Hadding under en studieresa 1918; mindre gåvor har institutionen emottagit från aman. O. Isberg, fil. stud. Arvid Persson, överingenjör E. Sieurin (Högånas), Paläontologisk Museum i Kristiania (genom doc. Holtedahl) samt från institutionsföreståndaren och från deltagare i excursioner.

Genom byte har institutionen förvärvat från Paläontologisk Museum i Kristiania en synnerligen rikhaltig samling bergarter och fossil från Kristianiaområdets kambrosiluriska bildningar.

Genom köp har institutionen förvärvat: från preparator A. R. Andersson (Uppsala), bergarter från Alnön, Almunge, Nordingrå, MalMBERGET och Norra Kärr; från aman. O. Isberg samlingar dels från norra Jyllands krita, tertiär och kvartär, dels molluskskal från skalgrusbankar samt några zoologiska föremål från trakten av Kristineberg i Bohuslän; från fil. d:r frih. C. Kurck samlingar från skånska torvmossar och kalktuffer, däri även ingående originalmaterial; från aman. G. T. Troedsson samlingar från Skånes och Västergötlands brachiopodskiffer; från fil. stud. M. Weibull en samling bergarter från Norge, däribland växtfossil från Röragen, och från Härjedalen.

Från institutionens samlingar har material för jämförelse eller bearbetning utlånats till: aman. fröken Elsa Warburg (Uppsala), d:r phil. K. Brünnich Nielsen (Köpenhamn) samt statsgeologen A. H. Westergård (Stockholm).

Under läsåret har en studiesamling i paläontologi upplagts, ordnad efter det zoologiska systemet och ävenledes innehållande recenta djurlämningar och zoologiska preparat, i den mån detta kan vara nödigt eller nyttigt för sammanhanget.

Arbetet med förfärdigandet av mikroskopiska slipprov av sedimentära bergarter har fortsatts i syfte att så småningom åstadkomma en god samling av dessa för arbetet här så viktiga preparat.

Av »Meddelanden från Lunds geologiska fältklubb» ha under läsåret utkommit följande nr., vilka äro att betrakta som institutionsarbeten:

N:o 34. O. Isberg, En sprickfyllnad af rastritesskiffer i leptaenalkalken. Särtryck ur Geol. Fören:s i Stockholm Förbandl. Bd. 40.

Ser. B. N:o 10. G. T. Troedsson, Om Skånes brachiopodskiffer. Lunds Univ:s Årsskr. N. F. Avd. 2 Bd 15 Nr 3 (K. Fysiogr. Sällsk. Handl. N. F. Bd 30 Nr: 3).

Karl A. Grönvall.

9. Historiska museet.

Lsåret 1918 skall alltid stå som ett märkesår för Historiska museet. Det betecknar de historiska samlingarnas inflyttning i en egen institutionsbyggnad, det forna zoologiska museets. Byggnadens förändring, till vilken medel beviljats av riksdagen, tog sin början i slutet av år 1917, men på grund av mellankommande strejk och blockad avslutades byggnadsarbetet först i september 1918 eller samtidigt med det nya museets högtidliga invigning d. 28 sept. nämnda år. Vid detta tillfälle utdelades en av museets föreståndare redigerad, i universitetets årsskrift intagen skrift »Från Lunds universitets historiska museum», vilken innehåller sju olika uppsatser med material hämtat ur museets samlingar, nämligen: »Slutna mark- och mossfynd från stenåldern i Lunds universitets historiska museum, deras tidsställning och samband med religiösa föreställningar» s. 1—66, förf. av museets föreståndare, »En offerplats från stenåldern» s. 67—88, av museets e. o. amanuens Folke Hansen, »Om förhistoriska guld- och silverfynd i Lunds universitets historiska museum och några därmed sammanhängande frågor» s. 89—142, av museets amanuens Olof Sundin, »Några skånska rökelsekar» s. 143—170, av museets e. o. amanuens Isidor Zetterberg, »Bidrag till pietäbildens historia» s. 171—202, av museets e. o. amanuens Hans Wählin, »Några skånska

Historiska
museet.

fynd av i lerkrus nedlagda mynt» s. 203—214, av museets e. o. amanuens Ossian Lindskoug samt »Till den inskrivna palmettens historia» s. 215—243, av museets inspektor, professoren Ewert Wrangel.

Under förra delen av sommaren 1918 förflyttades de mest svårtransportabla föremålen, nämligen runstenarna och de i kyrksalen placerade romanska väggmålningarna från Vallkärra kyrka, medan de egentliga samlingarna snabbt och lyckligt överfördes till de nya lokalerna under augusti och september. Att detta arbete varit förenat med stora svårigheter visas bl. a. därav, att inredningsarbetet ej avslutades förrän dagen innan invigningen, vilken såsom avsett var kunde ske dagen efter och i omedelbar anslutning till universitetets stora jubelfest.

På grund av samlingarnas hastiga förflyttning har intet större avbrott inträffat i fråga om museets verksamhet, utan arbetet har fortgått på vanligt sätt.

Såsom gåvor hava följande föremål överlämnats: Av framlidne lantbrukaren J. P. Andersson i S. Sallerup åtskilliga flintredskap samt en fragmentarisk, påbörjad skafthålsyx. av hjorthorn, allt från stenåldern. Av grosshandlaren S. Neuman, Lund, tre vackra s. k. stridsyxor tillhörande Danmarks stenålder samt en hålcelt från bronsåldern, funnen i Sösdalatrakten. Av onämnd givare genom majoren Gillis Arfwidson i Malmö ett litet rektangulärt hängsmycke av silver från 1600-talet, på ena sidan prytt med en korsfästelsegrupp i relief och på den andra med inskriften »Si Deus pro nobis, quis contra nos»; plaketten är för en del år sedan funnen i St Olofs offerkälla.

Genom inköp hava förvärvats en betydande mängd stenåldersföremål. Bland dessa märkas åtskilliga votivfynd, nämligen: ett stort flintspån och en flintmejsel, funna i Uggelarp vid Börringesjön, Vemmenhögs hd; två tunnackiga oslipade flintyxor från Slättåkra gård, Vemmenhögs hd; yxämne av flinta, funnet jämte två nu förstörda flintyxor i Mellangrefvie, Oxie hd; två tunnackiga oslipade flintyxor från Hyltarp n:r 3, Oxie hd; två flintsågar från Skegrie boställe, Skytts hd; tre tunnackiga slipade flintyxor, funna vid en stor sten i Hörröd, Gårds hd; två slipade gånggriftsyxor av flinta från Skegrie boställe, Skytts hd; tre slipade flintyxor — en tunnackig, två tjockackiga — samt en oslipad flintmejsel, funna vid Lindholmen, Oxie hd.

Därjämte hava med samlingarna införlivats ett boplatstfynd från Hjulbäck vid Börringesjön, Vemmenhögs hd samt fynd från en enmansgrav å Erlandsro, V. Klagstorp, Oxie hd. I sistnämnda grav påträffades vid undersökningen en mera ovanlig fornsak, en s. k. pilskafteglättare, det enda föremål av ifrågavarande art som museet äger.

Museets enastående samling av de överallt utom i Skåne mindre vanliga spetsackiga flintyxorna har under det gångna året ökat med ej mindre än ett tjugotal n:r. Bland dessa finnes museets och väl sannolikt hela Nordens största ex. av denna typ (30 cm. fastän banen avslagits), funnet å Arrie boställe, Oxie hd. Av de mycket sällsynta förarbetena till halvmånformiga flintsågar ha två st. inköpts, det ena, funnet i Kämpinge, Skytts hd, ej mindre än 28 cm. långt. Slutligen hava till museets betydande samling beharpuner från stenålderns början inköpts två med flinteggar försedda ex., båda funna i en mosse i Örsjö, Vemmenhögs hd.

Bronsålderssamlingen har bl. a. lyckats erhålla ett mycket ovanligt förvärv, nämligen en bronskam från bronsåldern. Kammen, som är synnerligen prydligt ornerad, har gjort tjänst som hårpryddad och är det enda från bronsåldern härrörande exemplar, som finnes i museets samlingar. Kammen påträffades jämte en armring, även denna inköpt av museet, vid jordarbete i sydöstra hörnet av Ljunits hd helt nära Östersjön, på gränsen till Herrestads hd.

Bland järnåldersförvärven märkas ett par fynd från torvmossar, nämligen en lerurna funnen i Hassle-Bösarp, Vemmenhögs hd och ett ornerat bronsbeslag med silverbeläggning, avsevärt skadat vid nedläggningen liksom de stora danska mossfynden och funnet på 4 alnars djup i Häckeberga mosse, Bara hd.

De viktigaste medeltidsförvärven under året utgöras av ett par stora träbilder, den ena en madonnabild från senromansk tid, den andra en St Olofsbild från medeltidens slut. De inköptes på auktion hos greve A. Moltke-Huitfeldt på Qvesarum och hade av säljarens fader förvärvats från Fulltofta eller S. Rörums kyrka.

Under det gångna läsåret hava museets föreståndare och tjänstemän som vanligt företagit åtskilliga undersökningar och grävningar inom provinsen. Beträffande en del av grävningss-

fynden är det ännu icke avgjort, huruvida det tillåtes att de stanna i museet.

Katalogiseringsarbetet av de nyförvärvade föremålen har under läsåret fullföljts. Museets föreståndare har under höstterminen föreläst över Äldre kyrklig skulptur och över Stenåldern samt under vårterminen över Stenåldern och över Stenåldersboplatser.

Samlingarna hava varit avgiftsfritt tillgängliga två timmar varje dag utom måndagar. Antalet besökande har uppgått till omkring 3,000.

Otto Rydbeck.

10. Kemiska institutionen.

Under höstterminen 1918 ha i laborationsövningarna 33 studerande deltagit (3 ordinarie amanuenser och 1 extraordinarie ej medräknade).

Vårterminen 1919 ha 34 studerande deltagit i laborationsövningarna (ovannämnda antal amanuenser ej inberäknade).

Arbetet å institutionen har under läsåret haft att lida under rätt tryckta förhållanden. Priserna på alla för institutionens verksamhet nödiga artiklar ha stegrats på ett sätt, som ännu för ett par år sedan var omöjligt att förutse. Särskilt gäller detta för de största utgiftsposterna nämligen för bränsle, gas, alkohol, eter och övriga kemikalier, vilka mångdubblats. Vad egentliga kemikalier angår, så har institutionen, i st. f. ått som förut inköpa sådana direkt från kemiska fabriker, sett sig så gott som uteslutande hänvisad till ett av stadens apotek.

Oaktat så mycket som möjligt gjorts för att inskränka utgifter och förbrukning samt strängare kontroll över den sistnämnda införts, och trots det att jag av innev. års riksdag begärt och erhållit ett extra tilläggsanslag av 9,000 kronor för täckande av innev. års brist, har det ej kunnat undgås, att det löpande kalenderårets tillgångar redan nu förbrukats om ej rent av överskridits, så att intet återstår för täckande av utgifterna för senare hälften av innev. år. I själva verket kom innev. kalenderårs budget att redan från början belastas med en utgift på cirka 10,000 kr., som rätteligen bort komma på föregående års utgiftsstat.

Jag har därför sett mig nödsakad att av nästkommande riksdag begära ett extra tilläggsanslag av 15,000 kr. för täckande av den brist, som är att förutse redan innev. kalenderår, samt 17,500 kr. för täckande av den brist, som kan väntas nästkommande år.

J. M. Lovén.

11. Kliniska institutionerna.

A. Kirurgiska kliniken.

Antalet medicine kandidater, som deltagit i propedeutiska kurser och grundläggande tjänstgöring, har varit 72, därav från Lund 36, från Stockholm 27, från Uppsala 9.

Antalet av dem, som deltagit i s. k. fortsättningstjänstgöring, har varit 9; av dessa har I fullgjort sin grundläggande tjänstgöring i Uppsala, de andra i Lund.

Antalet av dem, som fullgjort stadgad assistenttjänstgöring, har varit 11.

Antalet patienter på kirurgiska kliniken kalenderåret 1918 var 2,562; på dessa utfördes 1,765 operationer.

Antalet polikliniskt vårdade patienter var 4,212; på dessa utfördes 1,880 operationer.

Under läsåret har inom den kirurgiska avdelningen anordnats en klinisk specialavdelning för öron-, näs- och halssjukdomar med 18 sjukplatser och en klinisk specialavdelning för ortopedi med 28 sjukplatser. Motsvarande polikliniker ha redan flere år ägt bestånd.

Under läsåret har för första gången här givits den i medicinska examensstadgan föreskrivna kursen i otiaatri, rhinologi och laryngologi.

Likaledes har för första gången mottagits studerande för genomgående av 4 månaders s. k. fortsättningstjänstgöring i kirurgi. Med anledning härav har undervisningen måst väsentligen omläggas och är nu så anordnad, att en biträdande lärare giver den propedeutiska kursen i allmän kirurgi; en annan bi-

LUNDS UNIVERSITETS

ÅRSBERÄTTELSE

1918—1919

AV

UNIVERSITETETS REKTOR

LUND 1919
HÅKAN OHLSSONS BOKTRYCKERI